

Forskningsstrategi 2018–2022, Risk and Crisis Research Centre (RCR)

Innehåll

1. Inledning	2
2. Utblick.....	2
3. Aktiviteter, visioner och mål på kort och lång sikt	3
4. Forskningens inriktning.....	3
4.1 Tema risk: Samhälleliga perspektiv på risk och osäkerhet.....	3
4.1.1 Riskuppfattningar, riskförståelse och riskkommunikation	3
4.1.2 Intersektionell riskteori.....	4
4.1.3 Riskanalys, riskhantering och riskstyrning för samhällets säkerhet	4
4.2 Tema kris: Krishantering, samverkan och lärande för lokal resiliens.....	4
4.2.1 Krishantering	5
4.2.2 Metod, analys och teoriutveckling.....	5
4.3 Tema hållbarhet	6
5. Prioriterade utvecklingsområden	7
5.1 RCR lab	7
5.2 Stärkt profilering.....	8
5.3 Övriga prioriteringar	8
6. Partners och samarbeten	9
7. Arbetsprocess och ledning	9
8 God forskningssed.....	10
9 Indikatorer för mål och medel för att nå dem	11
9.1 Kortsiktiga mål, nuläge, indikatorer, medel och lika villkor	11
9.2 Långsiktig publiceringsstrategi	11

1. Inledning

Risk and Crisis Research Centre (RCR) är ett nationellt etablerat forskningscentrum inom risk- och krisforskning som arbetar för att stärka bli internationellt erkänt. Vid RCR bedrivs forskning om risk och kris utifrån ett samhällsperspektiv. Forskningen håller hög akademisk kvalitet (ARC13 2013), är nära knuten till och av relevans för det omgivande samhället och görs främst inom externt finansierade projekt i nationell och internationell samverkan med andra forskare, myndighets- och företagsrepresentanter. RCR består av 35 personer och har forskare från datavetenskap, informatik, juridik, kriminologi, kvalitetsteknik, nationalekonomi, psykologi, sociologi och statsvetenskap.

För de kommande åren är RCRs prioriterade utvecklingsområden: Att utveckla verksamheten i RCR Lab i samarbete med regionala och nationella aktörer och att tillsammans med andra forskningsenheter vid Mittuniversitetet stärka forskningen om risk, kris och hållbarhet vid Mittuniversitetet och i regionen.

2. Utblick

Risk- och krishantering har under de senaste tjugo åren integrerats i samhällsstyrningen på samma sätt som välfärdsfrågor som vård, skola och omsorg. Teknisk utveckling, globalisering och individualisering pekas ofta ut som processer som bidragit till detta, men även enskilda händelser som attacken mot World Trade Center den 11 september 2001, och tsunamikatastrofen 2004, liksom epidemier som utbrotten av svininfluensa 2009 och ebola 2014, liksom återkommande händelser som skolskjutningar och terrorattentat. Samtidigt har forskningen på området ökat mycket snabbt. Risk- och krisforskning är ofta tillämpad eller syftar till att tillämpas. Tillämpningen kan vara i form av kommunalt förebyggande arbete mot skolbränder, riskkalkyler som kan användas vid brobyggen, inför jordskalv, eller som övervakningssystem vid gränskontroller. Andra exempel är krishantering i samband med skogsbränder, kärnkraftsolyckor eller terroristattentat. Gemensamt för dessa tillämpningar liksom risk- och krisforskningen generellt är att även om studieobjektet är rent tekniskt är det integrerat i sociala strukturer och processer på olika nivåer i samhället, från global nivå till individnivå. Utspridningen av riskanalyser som verktyg för organisations- och samhällsstyrning har lett till att risk, och undvikandet av kris, blivit en organiserande princip i dagens västerländska samhälle. Det är därför väsentligt att risk- och krisforskning bedrivs med ett samhällsperspektiv och att forskare från olika vetenskaper samarbetar. Stora summor satsas på risk- och krishantering liksom forskning inom området och behovet av samhällsvetenskapliga perspektiv uppmärksammas allt mer. Samtidigt finns det i ett internationellt sammanhang relativt få risk- och krisforskningscentrum med samhällsvetenskapliga perspektiv vilket gör att RCR har en viktig funktion att fylla (ARC13 2013). RCR har valt att ha ett så kallat "all hazards approach" vilket innebär att forskningen inte är inriktad mot någon speciell typ av risk eller kris, som klimatförändring, naturolyckor eller terrorism, utan forskningen fokuserar istället mekanismer, faktorer och processer, t.ex. makt, ledning, samverkan, kommunikation, uppfattningar, förståelse och beteenden, vilka kan tillämpas generellt.

Stora resurser investeras i samhällelig risk- och krishantering både nationellt och internationellt vilket gör att RCR verkar inom ett expansivt fält med många olika typer av aktörer. Medicinska, tekniska och naturvetenskapliga, liksom försvarsvetenskapliga perspektiv dominerar inom akademi såväl som inom myndigheter och privata företag. Allt mer fokus riktas dock mot sociala och beteendevetenskapliga aspekter så som allmänhetens resiliens och förmåga att själv hantera kriser, samverkan mellan organisationer involverade i krishantering och olika typer av risk- och kriskommunikation (MSB 2013). Som ett resultat finns det idag centrum, eller centrumliknande organisatoriska enheter, vid mer eller mindre samtliga större lärosäten i Sverige vilka samlar forskning med inriktning mot t.ex. säkerhet, risk, kris, och/eller katastrof. Många av dessa har en tematisk inriktning, t.ex. klimat, resiliens, naturolyckor, medan RCR har ett samhällsperspektiv oavsett typ av risk eller kris. RCRs tydliga fokus på samhälleliga perspektiv liksom dess relativt långa historia är viktiga konkurrensfördelar i jämförelse med de övriga centrumen. Samtidigt behöver RCR förstärka sin position för att bli ett internationellt erkänt forskningscentrum.

3. Aktiviteter, visioner och mål på kort och lång sikt

RCR har vissa aktiviteter som är långsiktiga och generella till sin karaktär vilka RCR kontinuerligt ska genomföra och upprätthålla. RCR ska kontinuerligt:

- producera kreativ och högkvalitativ forskning
- publicera artiklar i kvalitetsjournaler och böcker hos kända förlag
- upprätthålla att minst 50 procent av forskningen är externfinansierad
- samarbeta med ledande nationella och internationella forskare och forskningscentrum
- arbeta i nära samarbete med lokala och regionala aktörer
- bibehålla en oberoende ställning gentemot samarbetspartners
- vara representerade som ledare för internationella nätverk och organisationer inom våra profilområden
- bedriva vår verksamhet på lika villkor med en medvetenhet om skillnader i erfarenheter och livsvillkor bland medarbetare likväl som samarbetspartners och studiesubjekt.

RCRs vision är att:

- Bli internationellt erkända för excellent forskning inom samhällsorienterad risk- och krisforskning
- Aktivt bidra till en akademisk professionalisering av risk- och krishanteringsområdet genom en nära koppling till universitetsutbildning
- I samverkan med omgivande samhälle bidra till en bättre risk- och krishantering på vilka villkor lokalt, regionalt, nationellt och internationellt.

RCRs kortsiktiga mål på 5 års sikt är att:

- Utveckla en unik fysisk och virtuell miljö för forskning om krishantering med fokus på ledning, samverkan, kommunikation och lärande.
- Utveckla en ny stark interdisciplinär forskningsprofil vid Miun med en tydlig gemensam vision, vetenskaplig excellens och internationellt konkurrenskraftig verksamhet med djupa och långsiktiga samarbeten med ledande partners inom privat och offentlig verksamhet.
- Öka internationaliseringen av forskningen vid RCR.
- Öka synligheten och genomslaget av forskningen som forskarna vid RCR publicerar.
- Stärka juniora forskares karriärmöjligheter i samband med övergång från doktorand till disputerad.

4. Forskningens inriktning

Forskningen inom RCR är uppdelad i tre teman: Risk, kris och hållbarhet vilka på projektnivå ofta överlappas. Här följer en mycket kort presentation av de tre temans forskningsinriktningarna.

4.1 Tema risk: Samhälleliga perspektiv på risk och osäkerhet

Forskningen inom detta område inbegriper forskning om riskuppfattning, riskförståelse, riskkommunikation och intersektionell riskteori liksom klassisk riskanalys, riskhantering och riskstyrning för samhällets säkerhet. Det första området inkluderar analyser av hur risker konstrueras i relation till normativa diskurser och maktstrukturer i samhället såsom ålder, kön, klass, etnicitet, sexualitet etc. Det andra området inkluderar riskbedömning inom kriminalvård, logistik och beslutsmodeller, riskstyrning och policy. Forskningen bedrivs inom data och systemvetenskap, kriminologi, nationalekonomi, sociologi och statsvetenskap. Dessa områden beskrivs kort i följande avsnitt.

4.1.1 Riskuppfattningar, riskförståelse och riskkommunikation

Människors *riskuppfattningar* har studerats i ett antal projekt och med en rad olika metoder och teoretiska infallsvinklar. Till exempel har en nationell enkät, Samhälle och risk, utvecklats och genomförts tre gånger (2005, 2008 och 2011) utifrån vilken ett stort antal artiklar och en bok har baserats (Olofsson & Öhman, 2009, 2016, Wall 2011). Ett stort antal enskilda intervjuer och fokusgruppsintervjuer har också genomförts inom ramen för ett antal forskningsprojekt. Ytterligare ett

område omfattar studier av enskilda individers motiv för att förebygga olyckor och riskkommunikation mellan myndigheter och särskilda befolkningsgrupper (Wall & Kvarnlöf, 2012).

4.1.2 Intersektionell riskteori

Intersektionell riskteori har utvecklats inom ramen för ett samarbete mellan RCR och FGV. Det är ett nytt teoretiskt och metodologiskt angreppssätt på frågor om risk och kris vilket utgår från feministisk, kritisk och intersektionell teori (Montelius & Giritli Nygren, 2014; Giritli Nygren & Olofsson, 2014). Dessa perspektiv har mer eller mindre saknats inom risk- och krisforskning samtidigt som feministisk och intersektionell teori inte i någon större utsträckning problematiserat det fokus som dagens samhällen lägger på risk, kris och säkerhet (Giritli Nygren, Öhman & Olofsson, 2017). Forskningen utgår från samhällets stratifiering i form av klass, kön, etnicitet etc. och dessas intersektioner och kopplingar till risk. Även metodologiska frågor inkluderas i arbetet och målet är att bidra både teoretiskt och metodologiskt till forskning om ojämlikhet (Öhman, Olofsson & Giritli Nygren, 2015). Intersektionell riskteori kan appliceras på flera andra forskningsområden inom RCR, t.ex. riskuppfattningar, riskförståelse, riskkommunikation, styrning och policy, krisledning och krishantering (Danielsson, 2016).

4.1.3 Riskanalys, riskhantering och riskstyrning för samhällets säkerhet

Risk och beslutsmodellering är inriktad mot processer, systemanalys, simulering och optimering för att stödja komplexa beslutsproblem där risker och osäkerheter finns och kompromisser krävs. Risk- och beslutsanalysmetoder tillämpas inom en mängd olika områden. Applikationsområden i fokus är kritisk samhällsinfrastruktur, såsom betalningssystemet (Larsson et.al 2017, van Laere et.al 2017), prioritering av samhällsviktiga elanvändare (Große 2017) samt prioritering av inkommande nödtelefonsamtal till 112 (Gustavsson, 2017). Vidare är strategiskt beslutsfattande inom industri och offentlig sektor, internationella minröjningsinsatser, logistik och katastrofberedskap andra exempel på applikationsområden (Ekenberg et al., 2014; Kalinina et.al 2013; Larsson, Ekenberg & Danielson, 2010). Forskningen sker ofta i samarbete med DECIDE Research Group vid Institutionen för data- och systemvetenskap på Stockholms universitet och har resulterat i avknopningsföretaget Preference AB.

Riskstyrning behandlar processer där beslut relaterade till risk och osäkerhet fattas av politiker eller andra grupper. Mycket av forskningen fokuserar på vatten, både när det gäller översvämningar och höga flöden i de svenska älvarna och de miljömål som är anslutna till vatten och genomförandet av dessa mål i de svenska kommunerna (t.ex. Olausson, 2012; Olausson & Nyhlén, 2013).

Forskning om tillit och risker undersöker betydelsen av tillit i förhållande till människors uppfattning om risker och kommuners riskhantering (Sparf, 2013). Forskningen visar att tillit är en viktig faktor både i förhållande till riskpolicy, professioner och riskhantering i allmänhet och för riskuppfattning och riskkommunikation i synnerhet (t.ex. Kohring et al., 2006, Meijnders et al., 2009, Olofsson et al., 2006). Lokalt förankrad tillit eller social tillit är viktigt för gemensamma aktiviteter och samarbete lokalt, något som kan vara avgörande för att hantera risker och kriser (jfr. Wollebæk et al., 2012; Trägårdh et al., 2013)

4.2 Tema kris: Krishantering, samverkan och lärande för lokal resiliens

Inom tema kris studeras olika typer av kris, men framförallt vardagskriser. I våra studier uppmärksammar vi offentliga krishanteringsaktörer men också aktörer som på något sätt faller utanför de ordinarie räddningsorganisationernas område. Vi är intresserade av relationer och gränsdragningar mellan olika typer av aktörer och fokuserar begrepp som bl.a. nätverk, kommunikation, samverkan och ledning. Den forskning som bedrivs inom temat och vårt förhållande till varandra genomsyras av ett etiskt förhållningssätt med rutiner som främjar lika villkor och en miljö fri från diskriminering. I våra studier utvecklar vi etiska förhållningssätt och rutiner vid studier av extrema miljöer, laborationer och övningar.

Temat verkar idag inom tre större forskningsområden:

- studier kring krishantering före, under och efter kriser, t.ex. den informella krishantering, föreställningar om krisen, krisberedskap, organisation och resiliens. Det kan handla om olika sätt att organisera krishantering samt när, hur och i vilka sammanhang krishantering studeras (reellt/virtuellt). Inom detta område ser vi behovet av att operationalisera begrepp och utveckla teorier inom krisområdet (som idag är tämligen oteoretiserat). Vi tar hjälp av olika tekniska stöd i utvecklingen av våra studier.
- metod och analys, särskilt nätverksanalys och beslutsfattande, samt experimentell metod. Vi ser ett behov av att utveckla nya metoder i relation till RCR Lab, men också att fördjupa oss i meta- och kontraststudier. Tekniska innovationer bidrar till nya upptäckter och nya sätt att studera kriser.
- lärande och kunskapsuppbyggnad samt användningen av teknik i lärandet. Inom detta område lyfts också övningar och lärande i samverkan över olika gränser.

Nedan beskrivs områdena lite mer ingående.

4.2.1 Krishantering

Detta område är brett och omfattar flera ämnen och specialiteter. Avsaknaden av teorier inom området gör det viktigt att arbeta med teoriutveckling på olika plan. Ett område av vikt är att utveckla katastrofjuridik där sekretess vid ansvarsfördelning och informationsutbyten är ett viktigt område.

Den informella krishantering

Den mer informella krishantering har sin fokus på krishanteringsfältets utkanter och det som idag utmärks av den ouppmärksamade och informella krishantering, t.ex. den som sker i ordinära organisationer i deras vardagspraktik, eller den krishantering som sker i hemmet. Inom detta område studeras även frivilligas organisering vid krishantering både etablerade frivilliga och spontana. Kännetecknande för området är etableringen av temporära och emergenta organisationer i krisområden, samt arbete vid organisationers gränser. Gränsdragningen är en viktig aspekt inom detta fält, där exempelvis tekniken kan utgöra en yttre gräns. Inom det här området studeras även hushållsberedskap, det vill säga den informella och vardagliga krisberedskap som finns i människors hem. Här fokuseras särskilt vid hur krisberedskap kan förstås som en vardaglig praktik: inbäddad i hemmets sociala, rumsliga och vardagliga strukturer.

Resiliens och krisberedskap

Föreställningar om och förberedelser inför krisen är områden av särskilt intresse. Här problematiseras beredskapens aktiviteter, praktiker och underliggande rationalitet. Studier kring begreppet resiliens och hur begreppet kan förstås och användas i Sverige är i fokus. Resiliens kopplas till samhällsstyrning och förmågan att bevara centrala samhällsfunktioner stabila, samtidigt med förmågan till förändring och anpassning. Robusthet och kontinuitet balanseras med anpassning och förändring på kort som lång sikt. Inriktningen på studier inom detta område är bland annat nätverk, styrning och lärande.

4.2.2 Metod, analys och teoriutveckling

Informell nätverksanalys

Social nätverksanalys var ett annat gemensamt område som både hanteras vid övningar och i studier av institutionella förändringar på nationell nivå, både som teori och metod. Exempelvis sociala relationers betydelse för nätverk och SNA, samt nätverksallianser. En viktig relation är den mellan community och nätverk. Begrepp av särskild betydelse är decentraliserat och kollaborativt beslutsfattande, samt policies i relation till entreprenörskap.

Metod och scenario-utveckling

Behov finns att utveckla metoder för övningar och för studier av extreme händelser vilket gör att metod och metodologi står högt på agendan, även med tanke på RCR Lab. I linje med denna utveckling är det viktigt att se närmare på netnografi som metod, experimentella laborationer, nätverksanalys som metod och övningar. Övningar och hur dessa kan utvecklas är inledningsvis av särskilt intresse, i relation

till scenarier, iscensättning och simulering. RCR-Lab kan nyttjas både vid metodutveckling och scenariobyggande, samt i uppbyggnaden av senarior för övningar.

Lärande och teknik

Utbildning är en viktig aspekt av krishantering och kan studeras ur olika perspektiv, från teknik vid lärande till erfarenhetsutbyte och regelrätta kurser. Utbildning och utbyte av kunskap (erfarenhetsutbyte) som rör stora katastrofer är av särskilt intresse för våra partners. Ett mer internt lärande är det som sker under våra studier. Vi ser särskilt på det lärande som kan ske i utvecklingen av nya metoder i RCR Lab. RCR Lab bidrar med ny teknik och vi ser en möjlighet att här utveckla distribuerade övningar.

4.3 Tema hållbarhet

Forskningen inom detta område tar avstamp från de olika hållbarhetsdimensionerna. Den ursprungliga konkretiseringen av hållbarhetsbegreppet har utgått från tre dimensioner. På så vis kan man uttrycka det som att en hållbar utveckling syftar till att stärka välbefindandet (ekonomisk); nå en mer rättvis fördelning av resurser mellan och inom samhällen (social); en utveckling som säkerställer ekologisk beständighet över generationer och i tid (ekologisk). Som ett tillägg till dessa dimensioner har också kulturell hållbarhet kommit att betonas, således att kulturella värden tillgodoses i utvecklingsprocesser.

Hållbarhetsforskningen inom RCR kännetecknas inte av att någon av dessa dimensioner är särskilt utpekade. Det handlar tvärtom om en tvärdisciplinär forskning som beaktar flera av hållbarhetens dimensioner samtidigt. Att flera av dessa på så vis integreras är således avgörande. Forskningen har därtill kommit att särskilt utgå från regionala och lokala perspektiv. Av den anledningen är studieobjekten vanligen lokalsamhällen, grupper, familjer eller enskilda individer. Forskarna verksamma inom temat representerar sociologi, statsvetenskap, företagsekonomi, nationalekonomi och ekobygg.

Hållbarhetsforskningens relation till risk- och krisfrågor har tagit olika skepnad. Sammantaget kan det dock noteras att icke hållbara processer i samhället riskerar att skapa risker och kriser. De verksamma forskarna inom tema hållbarhet har tagit fasta på detta och den forskning som bedrivs inom ramen för detta har tagit olika uttryck.

Forskning inom ramen för riskstyrning (Olausson & Nyhlén, 2017) studerar hur hållbara processer utvecklas inom exempelvis energiområdet där styrning och samverkan är verktyg för att minimera att risker och kriser uppstår. Ett annat exempel på detta avser hur miljöintegrering sker i beslutsprocesser av samhällsutveckling (Alirani, 2017). Att integrera miljöhänsyn i lokala beslutsprocesser syftar till att förebygga risker genom att skapa hållbarhet i lokalsamhället och samtidigt beakta det globala perspektivet.

Inom ramen för temat bedrivs också forskning där utgångspunkten är de sociala aspekterna av hållbarhet. Frågor som ställs handlar exempelvis om hur man i samhällsbyggnadsprocesser tar hänsyn till ett inkluderingsperspektiv som skapar förutsättningar för nyanlända (HåSa) samt hur integration på arbetsmarknaden kan påskyndas genom social upphandling (Innanförskapsakademin). Vidare studeras organisation och skillnader i flyktingmottagande (Lidén och Nyhlén, 2014), hur nyanlända själv upplever möjligheter till etablering i Sverige (Brännström, et al. 2017), och hur flyktingmottagande organiseras i särskilda krissituationer, inom projektet RISE.

En viktig aspekt av hållbarhet särskilt i områden med urbefolkningar och minoriteter är att dessa gruppers levnadssätt, och därigenom den kulturella hållbarheten, hotas i samband med utvecklingsprojekt och exploatering av naturområden. Forskning som bedrivs utifrån etablerade samarbeten med företrädare för det samiska samhället fokuserar samiska perspektiv på hållbarhet och erfarenheter av rasism (Bexelius, Landén-Sjöstedt och Lundgren, kommande) samt förutsättningarna för fortlevnad i ett område som präglas av turismexploatering.

5. Prioriterade utvecklingsområden

RCR har ett antal prioriterade utvecklingsområden vilka syftar till att nå de uppställda målen. Två projekt är prioriterade för de kommande fem åren: Att utveckla RCR lab och att stärka profilområdet risk/kris/hållbarhet vid Mittuniversitetet. Utöver detta prioriterar RCR ytterligare fyra aktiviteter för att stärka eller bibehålla miljöns kvalitet. RCR kommer att utveckla och implementera;

- en publiceringsstrategi,
- en strategi för att erhålla extern finansiering,
- ett antal etablerade institutionella samarbeten internationellt och
- ett meriteringsprogram för juniora forskare.

Dessa prioriteringar presenteras i följande avsnitt.

5.1 RCR lab

RCR har i samarbete med andra samhällsaktörer etablerat RCR lab. Det övergripande syftet med RCR lab är att bidra till ny innovativ forskning inom metodutveckling och ledning, organisering, samverkan och kommunikation för risk- och krishantering. Etableringen av RCR lab bidrar även till regionens tillväxt med arbetstillfällen, internationell synlighet och möjligheter till affärsutveckling.

RCR lab är en flexibel övningsmiljö där såväl fysiska som virtuella störnings- och krisövningar genomförs. Övningsmiljön är ett kraftfullt verktyg som kan användas för såväl utbildning och övning som forskning med experiment, tester och simulering inom privat och offentlig verksamhet. Förutom att de involverade aktörerna kan nyttja anläggningen i sin egen verksamhet kan den också användas av skolor i utbildningen av barn och ungdomar, för att sprida kunskap till allmänheten samt utgöra en självklar kontaktpunkt för massmedia i frågor om risk- och krishantering.

En viktig del inom RCR lab är att utveckla teknologiska stödsystem som är anpassade till hur människor och organisationer tänker och agerar. Vår egen forskning har bl.a. resulterat i ett webbaserat övningssystem som i dagsläget kan användas för att presentera ett övningsscenario, skicka meddelanden samt fånga data som exempelvis rör kommunikation mellan deltagarna i övningen. Det webbaserade systemet gör det också möjligt att följa en övning antingen i realtid eller i efterhand. Inom projektet Gränsöverskridande samverkan för säkerhet (GSS och GSSII) har forskarna utvecklat en metod för att designa scenario och händelser för multiaktörsövningar. Genom detta arbete har även nya behov inom området uppmärksamats när det t.ex. gäller att inkludera sociala medier som informationskanal i samband med övningar. Resultaten visar även att mångfald och genus inte tas upp och det inte finns några diskussioner om konsekvenser för allmänheten. Det är därför tydligt att det finns ett behov av forskning och utveckling för att öka medvetenhet och lärande om genus och mångfald i samband med krisledning och krishantering. Övningar utgår också ofta från att något har hänt och att det finns ett hjälpbehov i samhället som ska åtgärdas. Övningar som ligger steget före, dvs. att förhindra att något inträffar, där man agerar på tidiga signaler snarare än reagerar då något redan inträffat, är mer sällsynta. Etik är ett annat viktigt område som tidigare forskning pekat ut som något som behöver utvecklas ytterligare.

Verksamheten vid RCR lab består av forskning, lärande och samverkansaktiviteter i samarbete med interna och externa partners. Aktiviteter inkluderar forskning om krisövningar och krisövningsmetodik, liksom att problematisera och kritiskt ganska krisövningar. RCR lab kan också nyttjas till övningar av ledning, samverkan och kommunikation, liksom till konferenser, workshops, temadagar, föreläsningar, demonstrationer och kan vara resurs för externa partners. För studenterna kan Krislabb nyttjas för arbetslivsanknytning, E-lärande, föreläsningar, laborationer och att öva på att planera och genomföra övningar.

RCR lab kommer att knytas till Mittuniversitetets satsning på e-lärande och särskilt arbetsrelaterat lärande. Genom denna kombination av en laborativ övningsmiljö och e-lärande skapas förutsättningar för att ytterligare utveckla datorstödd krishantering för organisatoriskt lärande vilket är en viktig marknad för företag.

5.2 Stärkt profilering

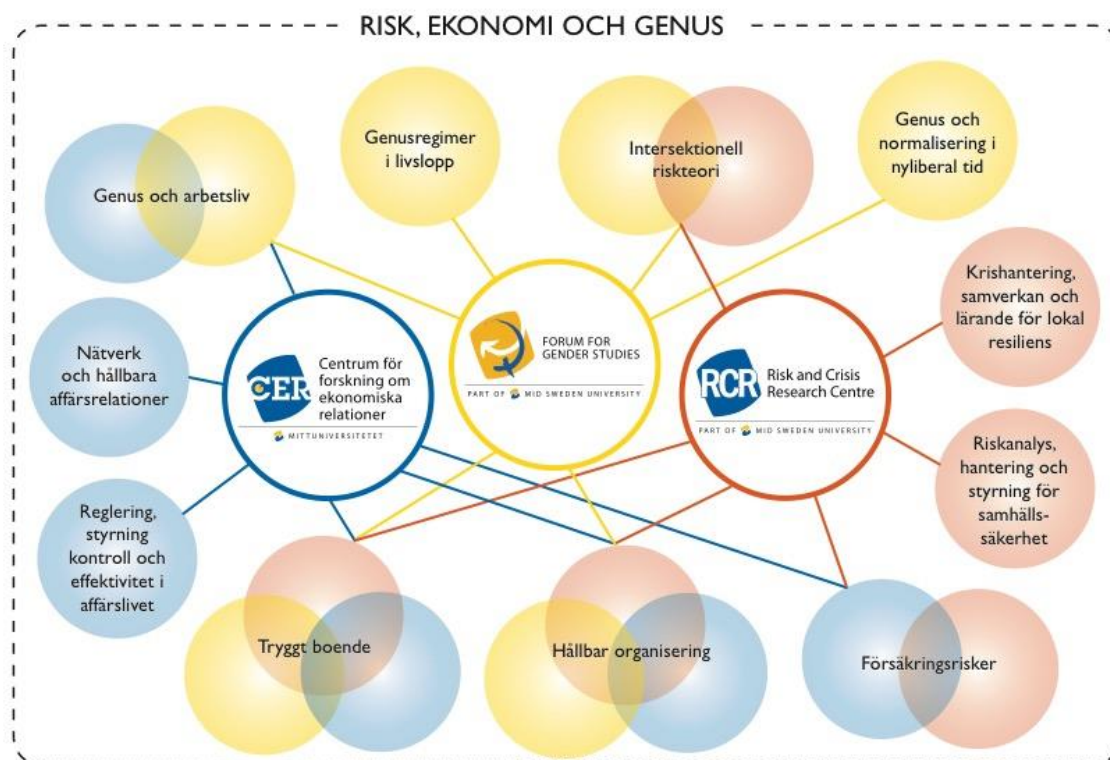
Forskningsutvärderingen "ARC13" visade att de flesta av Mittuniversitetets forskningsmiljöer är förhållandevis små och sårbara. En övergripande rekommendation från de olika expertgrupperna blev därför att bygga större och mindre sårbara miljöer. Som ett resultat av detta har centrumbildningarna CER och RCR tillsammans med forumet FGV initierat ett arbete om hållbar samhällsutveckling med inriktning mot risk, ekonomi och genus. Syftet är att arbeta tillsammans för att identifiera samhälleliga utmaningar och skapa vetenskapliga fördelar genom interdisciplinär korsbefruktnings. Samtidigt skapas förutsättningar för en stark forskningsprofil. Detta arbete begränsas inte till dessa samarbeten utan RCR strävar även efter att öka samverkan med andra centrumbildningar och forskningsenheter som har en inriktning mot något av RCRs temaområden. Ett exempel RCR, CER, FGV och DHBs gemensamma projekt HåSa (Hållbart Samhällsbyggande) och ett annat är RCR och Etours projekt RISE (Samhällsresiliens i Sverige).

Ambitionen är att utveckla samarbeten i form av gemensamma projekt och att driva andra samverkansaktiviteter parallellt med att de individuella expertområdena fördjupas och förbättras. Figur 1 ger ett exempel på hur samarbeten med andra centrum utformas. Vår utgångspunkt är att samverkan och utveckling av nya forskningsområden måste utgå från ett nerifrån och upp perspektiv, alltså genom att forskare träffas och arbetar tillsammans i gemensamma projekt.

5.3 Övriga prioriteringar

Övriga prioriteringar är publicering, forskningsfinansiering, internationalisering och mentorsprogram:

- RCR ska aktivt arbeta med sin publiceringsstrategi för att öka vetenskaplig publicering, särskilt i internationella kvalitetsgranskade former, öka citeringen och förstärka dess synlighet inom populärvetenskap och samhällsdebatt.
- RCR ska skapa en finansieringsstrategi för att säkerställa en hög och stabil finansiering från en bred uppsättning bidragsgivare. Strategin ska hjälpa forskare att identifiera finansiärer och kan t.ex. vara ett hjälpmedel för karriärplanering.
- RCR ska identifiera nya och vidareutveckla befintliga internationella kontakter. I dagsläget har RCR nära samarbete med Disaster Research Centre, University of Delaware, King's College London, University of Jyväskylä, Kaunas Technological University, Stavanger university och Högskolan i Nord-Trøndelag. RCR upparbetar för närvarande goda kontakter med Flinders University, Adelaide, NTNU, Trondheim, Simon Fraser University, Vancouver och University of Salford, Manchester.
- RCR ska initiera ett mentorsprogram för yngre forskare för att skapa goda karriärvägar och fostra framtida forskningsledare.

Figur 1. CER, FGV och RCRs övergripande forskningsområden och samarbeten.

6. Partners och samarbeten

Nästan alla forskningsprojekt vid RCR sker i samarbete med forskare vid olika avdelningar vid Miun eller andra universitet, i Sverige eller internationellt. Vid Miun finns det ett etablerat samarbete med forskare vid FGV, CER, Etour, FSCN, DEMICOM och DHB. Nationellt har RCR etablerat samarbete med European CBRNE center, Umeå universitet, Försvarshögskolan, LUCRAM, Lunds universitet, SLU, Uppsala, och Centrum för klimatsäkerhet vid Karlstads universitet. Lokalt, regionalt och nationellt har RCR också ett stort antal samarbetspartners utanför akademien, t.ex. Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap, Trygghetens hus, Combitech, och flera polismyndigheter. RCR har även flera internationella samarbeten t.ex. Disaster Research Centre, University of Delaware, USA och Flinders University, Adelaide.

Forskarna vid RCR är aktiva i flera nationella och internationella nätverk. RCR har för närvarande representation i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps vetenskapliga råd, Riskkollegiets vetenskapliga råd, styrelsen för Society for Risk Analysis Europé, styrelsen för Society for Risk Analysis Nordic, internationella sociologförbundets arbetsgrupp "Sociology of risk and uncertainty" (TG04) och Europeiska sociologförbundets arbetsgrupp "Sociology of risk and uncertainty" (RN22). RCR tar också regelbundet emot gästforskare, under de senaste åren har forskare från Italien, Nederländerna, Tyskland, USA och Australien besökt RCR. Forskare vid RCR har på samma sätt gästat universitet i Storbritannien, Australien och USA.

7. Arbetsprocess och ledning

RCR leds av en centrumledare och har en referensgrupp bestående av 11 personer; Björn Fjæstad, fd. chefredaktör för Forskning & Framsteg, Dzenan Sahovic, European CBRNE centre, Cecilia Nyström, MSB, Elina Ramsell, Combitech, Ulf Andersson, SOS Alarm, Magnus Lindow, Länsstyrelsen Jämtland, Leif Olsson, IST, Katarina Giritli Nygren, FGV, Peter Öhman, CER, och Susanna Öhman, HUV, Anna-Lena Perdahl, Miun. RCR har även en administrativ koordinator och en kommunikatör som tillsammans med centrumledaren träffas regelbundet och sköter den löpande verksamheten. Gemensamma möten med samtliga medverkande anordnas i form av gemensamma frukostmöten en gång i månaden och

lunchseminarium tillika en gång i månaden under terminstid, samt ett fysiskt möte i form av ett internat då även referensgruppen deltar. RCR anordnar även en återkommande konferens, Åre Risk Event, vilket är ett tillfälle när centrets samtliga medlemmar träffas och arbetar tillsammans.

RCR samlar forskare från många olika ämnen, avdelningar och de två fakulteterna vid Miun. Nära samarbete med dessa olika enheter är därför av yttersta vikt och på samma sätt som de enskilda enheterna stödjer RCR i sin verksamhet, stödjer RCR de olika enheternas strävan efter vetenskaplig utveckling.

RCRs verksamhet och arbetssätt tar sin utgångspunkt i ett antal principer:

- *Samverkan för framgång*, RCRs devis "Bringing excellence together" representerar en av centrumets viktigaste strategier, nämligen att samverka internt och externt, inom akademien liksom utanför, för att nå framgång.
- *Interdisciplinär forskning med bas i traditionella discipliner*, RCR utvecklar inte nya ämnesområden utan utgår från ämnesforskning som fördjupas och vidareutvecklas när vi arbetar ämnesövergripande i forskningsprojekt, utbildning och samverkan, för att på så sätt dra nytta av etablerade ämnens djup och samtidigt få bredd genom samverkan.
- *Kvalitet före kvantitet*, RCR arbetar för att, genom kollegial ledning, granskning och samverkan, nå den kritiska massa avseende forskare, forskningsprojekt och övriga aktiviteter, som behövs för att bedriva excellent forskning.
- *Forskning på lika villkor*, RCR strävar efter att både organisatoriskt ge förutsättningar för att forskarna ska kunna bedriva forskning på lika villkor, och vetenskapligt inkludera ett jämlikhets- och jämställdhets perspektiv liksom ett miljö- och hållbarhetsperspektiv.

8 God forskningssed

Forskning inom RCR ska bedrivas utifrån etablerade forskningsetiska principer och följa god forskningssed. God forskningssed inbegriper både om forskningsetik och forskareetik, där det förstnämnda i första hand handlar om forskningspersonernas skydd mot skada och risk för skada före, under och efter forskningsprocessen och att värna om deras människovärde, självbestämmande och integritet. När exempelvis känsliga personuppgifter inhämtas ska forskningen etikprövas, men även i övriga fall ska forskningspersonerna få relevant och tillräcklig information för att de ska kunna fatta övervägda beslut om att samtycka till att delta. Forskareetik handlar om redlighet i forskning, alltså att värna själva kunskapsproduktionen vad gäller noggrannhet, ärlighet och opartiskhet. Det betyder att plagiat (och självplagiat), fabrikationer eller förvanskningar av data, stöld av andras idéer eller data, och oredlighet mot bidragsgivare inte är accepterade. Redlighet kan även ses i ett vidare perspektiv som omfattar samverkan med kolleger, där frågor om förtal, trakasserier eller sabotage av kollegers arbete ingår, samt överdrifter av egna meriter. Ytterligare aspekter som brukar nämnas i samband med redlighet är slarv och oaktsamhet.

RCR uppmuntrar forskarna att diskutera forskningsetiska frågor och i och med att verksamheten i RCR Lab startade under hösten 2017 intensifieras denna diskussion eftersom nya metoder kommer att utvecklas och för oss nya etiska problem med all sannolikhet kommer att aktualiseras. Erna Danielsson, docent och temaledare för krisforskningen inom RCR, är en nyckelperson i sammanhanget genom sin erfarenhet från den regionala etiknämnden i Umeå och som ansvarig för den fakultetsgemensamma doktorandkursen i etik vid HUV.

9 Indikatorer för mål och medel för att nå dem

9.1 Kortsiktiga mål, nuläge, indikatorer, medel och lika villkor

Tabell 1 sammanfattar RCRs kortsiktiga mål, nuläge, indikatorer och medel för att nå målen.

RCR strävar efter att ge förutsättningar för forskarna att bedriva forskning på lika villkor, och vetenskapligt inkludera ett jämlikhets- och jämställdhets perspektiv liksom ett miljö- och hållbarhetsperspektiv inom så många forskningsområden som möjligt. Organisatoriskt har RCR en jämn könsfördelning, se tabell 2, och arbetar aktivt för att bibehålla det. RCR är dock relativt homogent när det gäller bakgrund.

9.2 Långsiktig publiceringsstrategi

Det finns en rad faktorer man bör överväga när man som forskare vill publicera sin forskning. Sannolikheten att få sitt manuskript publicerat och hur lång tid det beräknas ta. Hur prestigefull publikationen blir och/eller dess synlighet, spridning och potentiella genomslagskraft. Vid RCR kommer en publiceringsstrategi att utarbetas under de kommande åren. Utmaningarna är många när det gäller att skapa en sådan för ett flerdisciplinärt forskningscentrum som bedriver interdisciplinär forskning, men RCR kommer att utgå från följande punkter:

1. Forskning som bedrivs vid RCR ska i så stor utsträckning som möjligt synliggöras internationellt och/eller nationellt, främst i vetenskapliga källor men även populärvetenskapligt.
2. Forskningsresultat ska publiceras i internationella och nationella källor som bedöms vara viktiga och/eller ledande inom respektive ämne och/eller har stor spridning i relevanta kretsar.
3. Forskarna ska välja publikationstyp utifrån forskningens och ämnets karaktär och tradition. I de fall tidskriftspublisering är aktuell bör peer-review granskande tidskrifter väljas och genomslagsfaktorer så som synlighet i Web of Science, Norska listan och impact factors övervägas.
4. Forskare vid RCR ska uppge RCR vid registrering av publikationen i DiVA i de fall forskningen finansierats genom RCR eller på annat sätt är knuten till RCR.
5. Forskare vid RCR bör eftersträva open access och/eller parallellpublicering i DiVA, eller i vart fall publicera en preprint-version av sina publikationer i DiVA.

Tabell 1. Mål 2020, nuläge, indikatorer och medel för att nå målen

Mål 2021	Nuläge	Indikator	Medel
Skapa en unik fysisk och virtuell miljö för forskning om krishantering	Labbet är byggt och har finansiering för utveckling fram till mars 2020	Krislabb invigt och de första resultaten publicerade	- Två projekt finansierar utveckling och testning av labbet
Utveckla ett nytt starkt interdisciplinärt profilområde vid Miun	Två större gemensamma projekt har genomförts mellan tre respektive fyra forskningsenheter. Ytterligare ansökningar utformas.	Profilområdet risk och kris får en mer framträdande roll i Miuns forskningsstrategi	- Utveckla flera områden som berör minst två forskningsenheter - Skapa stabila samverkansformer med fler forskningsenheter
Öka internationaliseringen	2016-2017 3 (en månad eller kortare) besök vid utländska universitet, 5 (en månad eller kortare) besök av forskare från utländska universitet Ett pågående Erasmusprojekt där forskarutbyte skett	Etablerat ett institutionaliserat utbyte för doktorander och seniora forskare med minst en ledande internationell forskningsmiljö med regelbundna längre utbyten.	- Identifiering av nyckelpartners - Gemensamma forskningsprojekt - Erasmus eller andra formella utbyten
Öka synligheten och genomslaget av forskningen som forskarna vid RCR publicerar	Under perioden 12-17 publicerades publiceringar, i genomsnitt per år vilka citerades i genomsnitt gånger (författarfraktionerat).	Antalet publiceringar i källor som läses och/eller citeras frekvent ska ha ökat.	- Införa incitament för publicering
Stärka juniora forskares karriärmöjligheter i samband med övergång från doktorand till disputerad	Inga särskilda aktiviteter är riktade mot juniora forskare	Mentorsprogram för juniora forskare	- Utformning av program - Rekrytering av mentorer

Tabell 2. Lägesbeskrivning av lika villkor inom RCR

	Kvinnor	Män	Totalt
Administratör	2	1	3
Assistent/adjunkt	1	1	2
Doktorand	4	6	10
Lektor	5	4	10
Docent	5	5	10
Professor	1	1	2
Totalt	18	16	37

Referenser

- ARC13 (2013). Assessment of Research and Coproduction at Mid Sweden University 2013. 2013/570. Sundsvall: Mid Sweden University.
- MSB (2013). Forskning för ett säkrare samhälle: ny kunskap för framtidens utmaningar MSB:s forskningsstrategi 2014–2018. MSB610. ISDN 978-91-7383-384-4.
- Alvinus A, Danielsson E, Larsson G. (2010). Structure versus freedom of action: Leadership during the rescue operation following the 2004 tsunami. *International Journal of Emergency Management*, 7(3-4) 304-322.
- Asproth, V, Borglund, E & Öberg, L. (2013). Training exercises for crisis management training in intra-organizational settings. I *Proceeding of the 10th International Conference on Information Systems for Crisis Response and Management*. 105--109.

- Asproth, V, Holmberg, S, Löfstedt, U, Öberg, L & Dubois, D. (2013). Anticipatory Modeling and Simulation for Inter Regional Security. *Systems connecting matter, life, culture and technology*, 1(1) 21-35.
- Borglund, E. A. M & Öberg, L. (2014). Creation of an exercise scenario: A collaborative design effort. I *ISCRAM 2014 Conference Proceedings - 11th International Conference on Information Systems for Crisis Response and Management*. 488-492.
- Belfrage, H., Strand, S., Storey, J. E., Gibas, A. L., Kropp, R. & Hart S. D. (2012). Assessment and Management of Risk for Intimate Partner Violence by Police Officers Using the Spousal Risk Assessment Guide (SARA). *Law and Human Behavior*, 36, 60-67.
- Bergman, J & Wall, E. (Kommande). Fire safety for asylum seekers: How Migration Board staff balance fire risks with other sorts of risks and responsibilities. Submitted to *Fire Safety Journal*.
- Borglund E A, Persson Slumpi T, Öberg L. (2012). Success Factors For Police Investigations In A Hybrid Environment: The Jämtland Police Authority Case. *International Journal of Police Science and Management*, 14(1) 83-93.
- Danielsson, E. (2015). Following Routines – a challenge in cross-sectorial collaboration, *Journal of Contingency and Emergency Management*, Accepted for publication.
- Danielsson, E. (2013). The roles of followers : an exploratory study of follower roles in a Swedish context. *Leadership & Organization Development Journal*, vol. 34(8) 708-723.
- Danielsson, E. , Alvinus, A. & Larsson, G. (2014). From common operating picture to situational awareness. *International Journal of Emergency Management*, 10(1) 28-47.
- Danielsson, E & Sjöstedt Landén, A. (2015). Leaderism in crisis management: tales from a school fire. Manus presenterat på NORDRESS symposium, Reykjavik och på Riskkollegets symposium, Östersund, 150521.
- Ekenberg, L, Danielson, M, Larsson, A & Sundgren, D. (2014). Second-Order Risk Constraints in Decision Analysis. *Axioms*, 3(1) 31-45.
- Giritli Nygren, K, Öhman, A & Olofsson, A. (2015a). Doing and Undoing of Risk. The Mutual Constitution of Risk and Heteronormativity in Contemporary Society, *Journal of Risk Research*, Published on-line October 1, 2015. DOI: 10.1080/13669877.2015.1088056
- Giritli Nygren, K, Öhman, A & Olofsson, A. (2015b). Everyday places, heterosexist spaces, and risk in contemporary Sweden, *Culture, Health & Sexuality*, Published on-line August 7 2015. DOI: 10.1080/13691058.2015.1063814
- Ekenberg, L, Danielson, M, Larsson, A & Sundgren, D. (2014). Second-Order Risk Constraints in Decision Analysis. *Axioms*, 3(1) 31-45.
- Kvarnlöf, L. & Johansson, R. (2014). Boundary practices at incident sites: Making distinctions between emergency personnel and the public. *International Journal of Emergency Services*, vol. 3: 1, ss. 65-76.
- Larsson A, Ekenberg L, Danielson M. (2010). Decision Evaluation of Response Strategies in Emergency Management Using Imprecise Assessments. Berkeley Electronic Press; *Journal of Homeland Security and Emergency Management*, 7(1).
- Landgren, J, Borglund, E. A & Lintzén, M. (2014). Lägesbilder – Att skapa och analysera lägesbilder vid samhällsstörningar. Karlstad : Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).
- Linnell, M. (2014). Citizens response in crisis: Individual and collective efforts to enhance community resilience *Human Technology*, 10(2) 68-94.
- Linnell, M, Johansson, C, Olofsson, A, Wall, E & Öhman, S. (2015). Enhancing public resilience : A community approach. *Planet@Risk*, (3)1 33-44.
- Meijnders, A, Midden, C, Olofsson, A, Öhman, S, Matthes, J, Bondarenko, O Gutteling, J & Rusanen, M. (2009). The role of similarity cues in the development of trust in sources of information about gm food. *Risk Analysis*, 29(7) 1116-1128.
- Montelius, E. & Giritli-Nygren, K (2014). 'Doing' risk, 'doing' difference: towards an understanding of the intersections of risk, morality and taste, *Health, Risk & Society*, 16(5) 431-443.
- Olausson, Pär M. (2012) Riskhantering genom nätverk – De svenska älvgrupperna. Paper presented at NORDKOM, November 22-24, 2012, Oslo: Oslo University.
- Olausson, P & Nyhlén, J. (Red.) (2013). Regioner, regionalism och entreprenörskap: Festskrift till Marie-Louise von Bergmann-Winberg. Sundsvall: Mittuniversitetet.
- Olofsson, A & Rashid, S. (2011). The White (Male) Effect and Risk Perceptions: Can Equality Make a Difference? *Risk Analysis*, 31 (6) 1016-1032. Best paper in Risk Analysis 2011.
- Olofsson A, Zinn, J. O, Griffin, G, Giritli Nygren K, Cebulla, A & Hannah-Moffat, K. (2014). The mutual constitution of risk and inequalities: Intersectional risk theory. *Health, Risk & Society*, 16(5) 417-430.
- Olofsson, A & Öhman, S. (2015). Vulnerability, values and heterogeneity: One step further to understand risk perception and behaviour. *Journal of Risk Research*. 18(1) 2-20.
- Olofsson, A & Öhman, S. (Red). (2009). *Risker i moderna samhällen: Samhällsvetenskapliga perspektiv*. Lund: Studentlitteratur.

- Olofsson, A. & Öhman, S. (2007). Cosmopolitans and locals. An empirical investigation of transnationalism. *Current Sociology*, 55 (6) 877-895.
- Olofsson, A, Öhman, S & Rashid, S. (2006). Attitudes to gene technology: The significance of trust in institutions. *European Societies* 8 (4) 601-624.
- Kalinina, M, Olsson, L & Larsson, A. (2013). A Multi Objective Chance Constrained Programming Model for Intermodal Logistics with Uncertain Time. *International Journal of Computer Science Issues*, 10 (6) 35-44.
- Olsson L. (2007). Optimal upgrading of forest road networks: scenario analysis vs stochastic programming. *Forest Policy and Economics*, 9(8) 1071-1078.
- Sparf, J. (2014). Tillit i samhällsskyddets organisation: Om det sociala gränssnittet i risk- och krishantering mellan kommunen och funktionshindrade. Östersund: Mittuniversitetet, 2014: 202.
- Sparf, J. (2013). Trust as an Element of Public Risk and Crisis Management. I *Finding opportunities in crisis*. Oxford: Inter-Disciplinary Press.
- Sparf, J. & Öhman, S. (2014). On Risk and Disability: Investigating the Influence of Disability and Social Capital on the Perception and Digital Communication of risk. *Journal of Risk Analysis and Crisis Response*, 4(1) 20-33.
- Strand, S & McEwan, T. E. (2012). Violence among female stalkers. *Psychological Medicine*, 42(3) 545-555.
- Trägårdh, L, Wallman Lundåsen, S, Wollebaek, D & Svedberg, L. (2013). *Den svala svenska tilliten: Förutsättningar och utmaningar*. SNS förlag.
- Wall, E. (2010). *Risikförståelse: Teoretiska och empiriska perspektiv*. Östersund, Mittuniversitetet, 2010:81
- Wall, E. (2014). Sense-making of risk and role-taking emotions : How young Swedes construe road traffic risk. *Journal of Risk Research*, vol. 17: 10, 1285-1299.
- Wall, E. (2011). Structure of meaning and sense-making of risk : An operationalisation of sense-making tested by grouping individuals according to their structure of meaning. *Journal of Risk Research*, vol. 14: 6, ss. 735-755.
- Wall, E. & Kvarnlöf, L. (2012). Riskfyllt vatten. : Hur individen skapar förståelse av oväntad parasitförekomst i dricksvattnet. *Sociologisk forskning*, 49(1) 5-24.
- Öhman, S, Olofsson, A & Giritli Nygren, K. (2015). Towards a methodology for quantitative intersectional analysis – challenges and opportunities. *9th Annual International Conference on Sociology*, Athens 4-7 May.